

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Quaestio 4. Inquisitor sit ne iudex ordinarius an delegarus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

nec scimus cuius Pontificis sit. & quamvis id in ea prouincia fiat, alibi ius commune omnino obseruandum censet; nam & experientia docet, in tam iuuenili etate non facile contingere tam acre adesse iudicium, & tantam prudentiam, quanta ad hoc grauissimum officium exercendum requiruntur.

Non tamen ambigo ex causa spectata persona probitate, doctrina & prudentia, super hac etate a iure communi requisita, dispensari posse.

Cur in Episcopo 30. anni sufficiant, non sic in Inquisitore.

Quod si quis quærat, cur in Episcopo, qui est Inquisitor ordinarius solum postuletur annis tricesimus. cum in cunctis. §. 1. de electio. in Inquisitore aut quadragesimus, causam docet Panor. in d. e. c. in cunctis. §. 1. nu. 6. dicens; Sed forte hoc contingit, quia promouendi in Episcopos transeunt cum magna Inquisitione: nam recipiuntur testes, & discutitur prius promotio in consistorio Papæ in collegio Cardinalium. Item quia promotus ad tantam dignitatem presumitur ex omni parte idoneus, sed officium Inquisitionis non committitur cum tanta indagatone, & ideo voluerunt iurati sit maturus a tate. hactenus Panormitanus.

Glossulemus in clem. nolentes. de heret. §. 1. verbo quadragesimus, dicebat hæc esse de arbitrarijs: de quibus rationem reddere non cogimur, iuxta dictum iuris consulti in l. non omnium. ff. de legibus.

Ceterum hæc 40. annorum ætas Inquisitoribus statuta & requisita videri potest, vel quia hoc tempore solent prudentissimi esse homines, vel ait Dionysius lib. 2. Rom. antiquitat. vel quia eane potissimum viget mens & intellectus, vel ait Arist. lib. 7. politico. ca. 6. vel denique ob alias causas, quas grauius inquirat Conradus Brunus lib. 4. de heret. c. 1. sed vide Tabiès in sum. verbo, Inquisitor. §. 1. & Locatū eodē verbo, n. 4. et Simacum de cath. inst. tit. 34. n. 1.

DE INSTITVTIONE Inquisitoris.

QVÆSTIO III.

De auctore potestatis Inquisitorum.

A Papa est Inquisitoris potestas,

Tertia quæstio est: Inquisitor a quo potestate habet, ut tale officium exequatur? Respondemus, quod a domino nostro Papa, qui interdum immediate Inquisitorem instituit oraculo viuæ vocis, & per suas litteras Apostolicas, ut fecit de multis: interdum committit alicui domino Cardinali, seu eius Legato: regulariter tamen committit Magistro & Prioribus Prouincialibus Ordinis Prædicatorum; Generali ac Prouincialibus Ministris Ordinis Minorum, quatenus in partibus eis traditis, valeant de fratribus sui Ordinis de Inquisitoribus prouidere: ita habetur in eorum priuilegijs Apostolicis.

COMMENT. III.

Respondemus, quod a domino nostro Papa. Et hoc est commune omnium decretum, Locatū in opere iudiciali, verbo, Inquisitor. nu. 5. Repertorijs Inquisitorum verbo, Inquisitor. Si item an Inquisito

res. & ceterorum. quod est apertissime definitum. Apostolico rescripto Clementis iij. incipiente: Catholica fidei. relato apud Eymericum supra par. 2. §. nam si prædicta sedes. quod refert iterum Eymericus paulo post in hac parte, q. 6.

b Regulariter tamen committit Magistro & Prioribus Prouincialibus, &c. Ratio vero potissimum, cur summi Pontifices tribuerint hanc potestatem eligendi Inquisitores Apostolicos Magistris Generalibus & Prouincialibus ordinis Prædicatorum, & Minorum, ea fuit, quoniam ipsi maiorē notitiā presuntur habere de Fratribus suis, & propterea facilius iudicant, qui sint magis idonei, ut tanto muneri præficiatur adde Syluestriū in simas, verbo, heresis 2. q. 1.

Multis vero Pontificum rescriptis constat de hac potestate Magistris Generalibus & Prouincialibus veriusque ordinis memorati concessa: Prædicatoribus quidem rescripto quodam Innocentij iij. incipiente: Licet ex omnibus. quod est impressum in bullario litterarum Apostolicarum in fine huius operis. Itē alio Alexandri iij. quod incipit: Olim presentiens. quæ nos authentica vidimus in Archivo Inquisitionis Bononiensis.

Minoribus vero eandem potestatem tribuit Clementes iv. rescripto incipien. Licet ex omnibus. & Alexander tr. rescripto item incipien. Licet ex omnibus. quorum, & multorum aliorum ad hæreticam prauitatem coercendam spectantium, authenticorum quidem cum pendente plumbeo, nobis copiam nuper humanissime fecit Illustrissimus & Reverendissimus Cardinalis Frater Felix & Peretus de Montealto vir piensissimus, & hæreticorum hostis accerrimus, quæ suis locis sunt notata.

Hodie in tota Italia Apostolici Inquisitores non eliguntur a Prelatis Ordinum prædictorum, sed a Reverendissimis Cardinalibus Inquisitoribus Generalibus in vniuersa republica Christiana, qui diligenti inuestigatione facta eos eligunt. in Hispania etiam præses inquisitionis Inquisitores constituunt. Vide d. quæst. 9. c. 1. c. m. 16. fine.

QVÆSTIO IIII.

Inquisitor fit ne iudex ordinarius, an delegatus.

Varta quæstio est: Vtrum Inquisitor fit ordinarius vel delegatus?

Respondemus, quod non est ordinarius, sed delegatus domini nostri Papæ, quia nullam habet iurisdictionem, nec in personis, nec in criminibus, nec in causis, nisi vbi quæritur, & circa quos ei confert dominus noster Papa. vnde licet Episcopi vtantur potestate ordinaria in non exemptis, & delegata in exemptis, iuxta c. Ad abolendam. §. si qui vero. de heret. & c. Per hoc. §. siue autem ordinaria. de heret. lib. 6. Inquisitores tamen non ordinarij, sed semper delegata vtuntur, quia auctoritate Apostolica; ita habetur supra in secunda parte, in litteris Apostolicis prælati Urbani iij. & Clementis iij. Præcunctis. & infra. Vt autem Inquisitionis officium contra hæreticos in præfatis partibus possit efficacius adimpleri: discretioni vestrae per

stra per Apostolica scripta mandamus, in remissionem vobis peccatorum iniungentes, quatenus in charitate Dei, hominum timore postposito, virtutem Spiritus induentes ex alto, praedictum officium in dictis partibus simul vel separatim, aut singulariter, prout negocij utilitas suadebit, ad extirpanda de ipsis partibus hereticam pravitatem sub spe mercedis eterne sic efficaciter prosequi, & exequi studeatis, ut per sollicitudinis vestrae prudentiam de partibus ipsis radix iniquitatis haeretica succidatur. Expressius habetur in c. Ne aliqui. de haeret. li. 6. ubi dicitur sic: Ne aliqui dubitationem sollicitam excitates, in dubium revocatis, an officium Inquisitionis haereticae pravitatis, sollicitudini vestrae infra certos limites ab Apostolica sede commissum expiret per mortem Romani Pontificis, qui commisit, &c. Ad idem in c. Multorum. in princip. de haere. in Clementinis.

COMMENT. LIII.

Vtrum Inquisitor sit ordinarius vel delegatus, *Arhidiaconus in c. ne aliqui. de haeret. lib. 6. in fine libenter admittit, Inquisitores haereticae pravitatis esse indices ordinarios, cum sint, inquit, a Principe ad universitatem causarum deputati. Ceterum sententia quam hic proficitur Eymennicus, praevaluit, videlicet eos delegatos esse, eamque communi voto amplectantur, glossa singularis in Clement. nolentes, de here. verbo, ipsorum commissarij. Joannes. A. nd. Geminius, & ceteri communiter in dicto c. ne aliqui. de here. li. 6. Lepus allegatio ne 32. incip. An frater Minor. Federicus de Senio consi. 145. incipien. Ioannes Episcopus nu. 1. Sylvesier in sum. verbo, haereticus 2. q. 1. Abbas in cap. causam matrimonij. nu. 7. de offic. delegati. Idem in c. p. n. de senten. & e. ind. Gondissilii tract. de haeret. quaest. 23. nu. 6. Alciatus, qui haec dicit communi opinionem in rubrica de offic. ord. nom. 19. Simancas de cath. insti. tit. 3. n. 13. Locatus verbo, Inquisitor nu. 5. & sequen. Berardus Comensis in Lucerna verbo, Inquisitor. §. 16. Joannes Rotas in singularibus fidei 44. & 97. & alij quos libenter in re manifesta omitto.*

Illud tamen observatione dignum est, quod tamen Inquisitores non sint dati ad universitatem causarum, quo fit ut non dicantur ordinarij, sed sint dati ad specialem haereticis causam tractandam: sunt tamen dati ad universitatem personarum, cum in hac causa favore fidei adversus omnes personas (paucis quibusdam exceptis, de quibus suo loco dicemus) procedere possint. ita & vere Geminius in d. c. ne aliqui. de here. li. 6. atque ex hoc capite esse eum, ut pariter ab ordinarijs distare videantur.

Quia nullam habent iurisdictionem, nec in personis, nec in criminibus, nec in causis, &c. Haec est probatio illius axiomatis, videlicet, Inquisitores non esse iudices ordinarios, sed delegatos, quia nullam, inquit auctor, habet iurisdictionem, nec in personis, nec in criminibus, &c. quae verba ita sunt accipienda ac si dixissent eos non habere universalem iurisdictionem, ita ut adversus omnes personas pra-

ter committentes in fidem inquirat, & de omnibus delictis praeter haesim cognoscant, & de omnibus causis praeter eas, quae ad fidem spectant, intromittant: quoniam hoc ordinarium est, & potestas Inquisitorum haec habet qualitatem annexam, ut non nisi ad quae negotium tangunt, fidei pertingat.

QUESTIO. V.

De comparatione Episcopi, & Inquisitoris.

SUMMARIUM.

- 1 Episcopus, & inquisitor pares sunt, cum potestate delegata procedunt.
- 2 Citatus ab eis pro temporibus diversis debet utriusque parere.
- 3 Si vero pro eadem hora citetur, utri maluerit, obediat.
- 4 Inquisitor maior est Episcopo potestate ordinaria procedente.
- 5 Quare coram illo potius comparere debet citatus, & cet.
- 6 Ordinarius processum inquisitoris nequit pro-

Vinta questio est: Vtrum Inquisitor sit maior Episcopo ordinario in officio Inquisitionis, ad quod ipse inquisitor est delegatus.

Respondemus, quod Episcopi, & praetati, ut dictum est supra, q. proxima, & patet c. Per hoc. extra de haeret. lib. 6. Quandoque procedunt contra haereticos, suspectos, seu diffamatos auctoritate delegata, quandoque auctoritate ordinaria.

1 Quando procedunt auctoritate delegata, pro ut faciunt semper ipsi inquisitores, tunc pares sunt: quia & isti & illi ab eodem, & ad idem delegati sunt. Vnde quando Episcopus, & inquisitor procedunt contra aliquem exceptum, pares sunt; & unus maior alio non est, nec impedire eum potest. arg. 2. i. dist. Inferior.

2 Quare si Episcopus, & inquisitor eum citent, unus pro die una, & alius pro die alia, seu pro eadem die, sed unus pro hora Tertiarum, & alius pro hora Vesperorum, tenetur coram utroque; humiliter comparere: quia uterque potest eum citare, iuxta c. Multorum. de haeret. in Clem.

3 Vbi autem quilibet eorum eundem talem citet pro eadem die, & hora, sed ad loca diversa, in quibus non potest in simul esse, compareat coram illo, de quo placuerit, & liberatus est de rigore iuris. Si tamen compareret hora assignata coram uno, & coram alio alia hora etiam non assignata, protestando quod comparuit etiam coram alio, & non potuit coram utroque; pro hora eadem comparere; putarem quod prudenter ageret, si suspensionem, pro qua citatur, aliquantulum purgaret: licet ad huiusmodi minime teneretur.

4 Si autem Episcopi, & praetati procedant auctoritate ordinaria, seu Inquisitor semper procedat auctoritate delegata, certe maior est Inquisitor

tor